

התערוכה הכללית של האמנים שאינם חברי האגודה

תערוכה / הארץ / 15.4.66 / תע' קבוצתית / בית האמנים / תל-אביב

בתערוכה השנתית, הנערכת מטעם אגודת הציירים והפסלים בישראל לאמנים שאינם חברי האגודה, מוצגות הפעם 92 יצירות שנבחרו מתוך מאות רבות; ואף על פי כן אין התערוכה עומדת על רמה סבירה, ויש בה הרבה מוצגים שמקומם לא יכירם כאן, אפילו שתהא זו תערוכה כללית של מה שעשוי להיקרא "אמנים חובבים" (לאחר ככלות הכול, מהו, באמת, המבדיל בין "אמנים חובבים" ו"אמנים חברי האגודה" מלבד ההשתייכות הארגונית?).

אם מקווה משהו למצוא בין המשתתפים מיצגי גוונים שונים מהשגרה, חיפוש דרכים חדשות, או ליטוש כיוונים שאינם מוכרים היטב. אין ספק שיתאכזב. יחד עם זאת, אפשר למצוא בין המוצגים כמה יצירות בהן מרומזים תחילות של פיתוח סגנון אישי: שני ציוריו של שמואל זילברשטיין מצביעים על כיוון ברור ומגובש; אם כי יש עדיין נוקשות מסוימת בעיצוב המשטחים הגדולים, מוכיח הצייר שיש לו תחושה בריאה לבעיות ציוריות, רגישות מרובה ושימוש נבון בשילוב משטחים גדולים ומגעי מכחול רכים. ציורו של טוביה כ"ץ "קומפוזיציה", עשוי בתחושה צבעונית ורגישות מרובה. למרות נטייה לעומס יתר הנובעת ממשכות מכחול אחידות מדי והיוצרת "שטחים מתים" בכמה מקומות, מצליח טוביה כ"ץ למצוא שביל זהב בין המרכז הצבעוני והדינאמי ובין השוליים, השקטים יותר. ציורו של יהושע נוישטיין "בקעת מלחה", למרות היותו מבוצע באורח מרושל למדי, נושם חום וניחן באקספרסיביות חזקה. ציורה של מרים אגוז "אחרי הקציר", קרוב ברוחו לציור האימפרסיוניסטי המופשט, עשיר בצבע ובנוי היטב. מיכה אולמן מיוצג על ידי תחרית בשם "נוף", שעיקרו משחקי חומריות בנוסח אסכולת הייבור. ברישומו של יוסף באו "שען", יש צמצום, כושר המצאה ומשחק צורני נאה, עם היותו גראפי ואילוטרטיבי במהותו. "נושאים פשוטים" של לאוני גולדברג ערוך היטב, אם כי ביצועו מגושם מעט. רגישות צבעונית נאה מגלה סולי לוי בציורו המופשט; יהיה עליו להרהר כיצד לבנות מעבר סביר יותר מהמרכז העמוס, למשטחים הרחבים יותר. תחושת צבע מעניינת מופיעה בציורו של אהרון מסג, בעיקר בציורו "ילד וגולה"; אם כי הנחת הצבע בציורו של צייר זה עדיין רחוקה מפתרון משביע רצון, הרי המבנה הצורני והצבעוני מעידים על יכולת ותחילת כיוון אישי. ציור אקספרסיוניסטי חזק, בעל אווירה שיש בה משהו מהדיאבולי, מציג חיים סביצקי בציורו "השיכורים". צבעוניות חיה, שיש בה גיוון פיזי, מופיעה בציורו של דוד סמירה - בעיקר בציורו "המשפחה". ציורו של אליעזר פוטרמן "שלכת" - להוציא את הכתם הלבן המלאכותי משהו, שבמרכזו התחתון - מצביע על גישה מעניינת ורבת אפשרויות; הגיוון הסוריאליסטי-פיוטי והביצוע המלוטש, ההולם כיוון זה, מעידים על יכולת ועולם ציורי רב עניין. ציור ריאליסטי רגיש מציג ג'מיל פרץ בציורו "זיקנה". רישום וירטואוזי, עם נטייה גראפית חזקה, מייצג את יוסי רולס; אמנם הסוס שברישום עשוי בטכניקה אחרת מזו שבה עשוי העירום, אך הציור בכללותו בעל מתח, מבנה מעניין ויכולת מרובה. עמירם שמיר משיג אפקט חזק בציורו

"ירוקת־ים"; גם כאן הטכניקה - הנחות צבע שקוף - היא גראפית משהו, אך באפקט הכללי יש עוצמה.

מבין הפסלים כדאי להזכיר את פסלו הקטן של הרמן אליאס "תנועה", פסלה של אורה בר־עם "איש עם כסא", שעיצבו אמנם שגיתי למדי, אך מעניין היחס הנוצר בין האדם והצורה הגיאומטרית המעוצבת על ידי הכסא, ה"ינשוף" של נחום וייס, ופסליו של בצלאל מן.

יואב בראל, בין פיכחון לתמימות: על האמנות הפלסטית בשנות ה-60 בתל אביב, מוזיאון תל אביב לאמנות, 2004